

KÜLLI URB – IDEALISTIST TEGUDEINIMENE

Autor: LIISA RAUDSEPP

Enamikule Tallinna Puuetega Inimeste Kojaga seotud inimestele Külli Urbi nimi tutvustamist ei vaja. Tänu oma energiale, vahedale mõistusele ja kiirele kohanemisvõimele on Külli jõudnud tegutseda erivajadustega inimeste, laste ja lapsevanemate heaks väga mitmetel tasanditel, kasvatades samal ajal sügava puudega poega Andreast. Kuidas ta seda kõike ometi jõudnud on?

Ilmselgelt ettevõtja kalduvustega Külli oleks võinud ka ärimaailma sukelduda, ent rahast enam on teda alati motiveerinud ideed, seetõttu on Küllist saanud hoopis kolmanda sektori eestvõitleja. "Olen läbi ja lõhki idealist", ütleb Külli ise, "ja selleks ma ka jään. Aga elu jooksul olen õppinud, millised on teostatavad mõtted ja millised mitte. Iseenesest on idealism minu meelest hea."

Küllile on oluline just ühine kasu, ühine hüve: "Olen tüübilt õiguste eest võitleja. Mulle on nõrgema eest seismine väga tähtis. Veel motiveerib mind see, et mu põhitegevus on suunatud puuetega lastele ja puuetega laste emadele, kuulun ju ka ise nende sekka. Neil naistel on nii vähe eneseteostuse võimalusi. Puuetega laste emadest on ju enamus kõrg- või keskharidusega, nii jääb suur potentsiaal kasutamata. Lugesin hiljuti EV põhiseadust – seal seisab, et igaühel on õigus eneseteostusele. Meil räägitakse palju tööst, aga ei räägita puhkusest – et inimesed peavad taastuma, tervise eest hoolitsema. Tahaksin aidata kaasa, et see idee hakkaks muutuma normaalseks. Eriti valus on siis, kui meil on toetamiseks raha olemas ja seda ei kasutata."

Kas pead silmas lapsehoiuteenuse rahadega toimunud viimastel aastatel?

Jah, just. Kui me ei analüüsi, miks see nii läks, et mitu miljonit krooni jäi Tallinnas puuetega laste ja nende perede olukorra parandamiseks kasutamata, siis me ei saa ka edasi minna. Peaks ikkagi vaatama, miks selline olukord tekkis. Ametnike väide, et puudub valdkonna arengukava, tundub mulle küüniliseks. Kes siis peab arengukavasid koostama? Kui teeme lihtsalt uue süsteemi, siis kes garanteerib, et uus süsteem

töötab? Tegelikult on puuetega lapsi ju väga vähe, ainult 3% ning nende häält ongi tohutult raske kuuldavaks teha. Aga tegutseda tuleb ikka.

15 aastat puuetega inimeste valdkonnas toimetanud Külli ampluaa on lai: noortegrupid, suvelaagrid Käsmus, individuaalne nõustamine (nii ametlikult kui mitteametlikult) – see on vahetu töö inimestega. Ent lisaks on Külli osalenud mitmeti ka invapoliitika mõjutamisel ja kujundamisel, sealhulgas erinevate projektide ellukutsuja ja juhina, samuti osaledes aktiivselt Tallinna linna invakomisjoni töös. TPIK juhatuses esinena 2001-2003 tegutses Külli aktiivselt puuetega inimestele tegevuskeskuse maja saamise nimel.

See oli pikk protsess, millesse panustasid väga paljud inimesed, aga õnneks toetasid meid ka valdkonna abilinnapead Ants Leemets ja Anders Tshakna, samuti olid positiivselt meelestatud Sotsiaal- ja Tervishoiu Ameti esindajad, nii et lõpuks saimegi Endla 59 maja tegevuskeskuse väljaarendamiseks. Praegu külastab tegevuskeskust üle 2000 inimese kuus! See näitab, et tegu on väga vajaliku majaga. Tegevuskeskus on justkui kolmanda sektori inkubaator – seal saavad puuetega inimeste organisatsioonid teha koolitusi, kogunemisi, sporti, kunstilist tegevust, nõustamisi – ja seda kõike ise, vabalt. Kui inimestele antakse vabadus, siis nad võtavad vastutuse. See teebki maja nii eriliseks ja innovaatiliseks.

Mida pead oma kõige olulisemaks saavutuseks puuetega inimeste valdkonnas?

Mul on vedanud, et olen saanud kaasa lüüa väga heades meeskondades, kus on valitsenud innustunud konstruktiivne meelsus ja siiras soov parandada puuetega inimeste elu – Eesti Liikumispuuetega Inimeste Liidus ja Tallinna Puuetega Inimeste Kojas. Meelde on jäänud läbirääkimised kõigi tookordsete riigikogu erakondadega puuetega inimeste sotsiaaltoetuse tõusu küsimuses. Vastuseis oli tugev – tuli otsustada, milline kompromiss teha. Saime erakondade esindajad lõpuks üksmeelele, et tõstetakse puuetega laste toetust, mida ka tehti. Siis oli tõesti tunne, et teeme poliitikat, invapoliitikat.

Mida väärtustad enda juhitud projektide puhul?

Pea oluliseks meie poolt algatatud suunda pikemates projektides, et toetame eeskätt inimeste isiksuse arengut, läbi selle ka kõike muud. Kui aitame inimesel iseendast aru saada, siis aitame tal ka mõista, kuhu minna ja mida edasi teha. Loodan jälle kaasa lüüa invamessi korraldamisel. Mess oli üle ootuste populaarne ja õnnestus suurepäraselt. Tore, et Tallinna linn messi toetas ja abilinnapea Merike Martinson meie meeskonda igati innustas.

Kuidas on arenenud TPIK nende aastate jooksul, mil Sina oled seal tegutsenud?

Oleme aru saanud sellest, kuidas ühiskond ja riik toimivad. Me ei sihi enam huupi, vaid on tekkinud oskus suhelda meediaga, ametnikega, kohalikul ja ministeeriumi tasandil. Saame aru, kuidas poliitikaid kujundatakse ja püüame ka ise neid kujundada. Ühiskondliku tasandi tunnetust on vaja levitada. Kui vaatan ringi ühingutes, siis mõnikord nende esindajad kipuvad rääkima iseenda eest, et mina saan hakkama jne. Tegelikult oleks vaja rääkida kõige nõrgema eest.

Millisena näed puuetega inimeste organisatsioonide valdkonna tulevikku?

Ütleksin, et praegu on muutumise aeg. Eelmisel aastal ei tunnetanud me veel nii selgelt, kuidas ühiskonnas toimuvad muutused meid puudutavad, aga nüüd on teisiti. Tuleb leida uus suund, et püsida majanduslikult jätkusuutlikuna, samuti uusi viise, kuidas motiveerida inimesi tulema esindusorganisatsioonidesse.

TEISED KÜLLIST

Tauno Asuja, Tallinna Puuetega Inimeste Koja tegevjuht:

Meeskonnaliikmena on Külli asendamatu ideede genereerija ja innovaatiliste lahenduste väljapakkuja, suurepärase motiveerija ja eestvedaja. Temas peitub suur energia ja tahtejõud, mida ta on panustanud puuetega inimeste valdkonna arengusse. Inimesena on Külli emotsionaalne ja parasjagu äkiline, seetõttu temaga koos olles igav ei hakka kunagi.

Auli Lööke, Eesti Liikumispuuetega Inimeste Liidu tegevjuht:

Hindan Küllit kui tugevat spetsialisti, eriti erivajadustega laste osas. Külli panus liikumispuudega laste perede murede lahendamisse on olnud märkimisväärne. Külli eestvedamisel on mitmed probleemid saanud ka reaalse lahenduse, olgu nimetatud kasvõi laste puudetoetuste tõus mõned aastad tagasi ning riikliku lapsehoiuteenuse seadustamine.

Nii TPIKI kui ELILI juhatuse liikmena on Külli käivitanud mitmeid häid projekte või andnud nendeks ideid. Tunnustada tuleb tema esinemisjulgust, veenmis- ja väitlemisoskust. Ta on piisavalt ambitsioonikas, et oma mõtetest mitte niisama lihtsalt taganeda. Vahel põhjustavad tema julged väljaütlemised küll ka vastasseise, ent seda Külli eripära tuleb lihtsalt teada ja sellega arvestada.

Küllil on laia silmaringiga, nii on temaga mõnus arutada maailmaasju ka laiemalt kui pelgalt invaküsimused. Isiksusena on tal oma kindlad seisukohad ja veendumused, nii maailmavaateliselt kui inimsuhete osas. Samas on ta tolerantne teistsuguste arvamuste suhtes, mis teebki suhtlemise meeldivaks ja huvitavaks. Olen ise Küllilt mitmeid asju õppinud, nii ülesannete delegeerimist kui järjekindlust oma seisukohtade kaitsmisel.

Sven Kõllamets, Liikumispuuetega Laste Tugiühingu liige:

Ma arvan, et mida Külli on otsustanud teha, seda teeb ta südamega. Ta on väga põhimõttekindel ja otsekohene inimene. Minu esimene mälestus temast on üks kiri pealkirjaga "Küllilt". Ta kirjutas mulle otse, et aeg-ajalt kogunevad tema eestvedamisel liikumispuudega noored ja kas ma poleks huvitatud nendega ühinemisest. Olin sellisest kirjast niivõrd jahmunud, et vaatasin seda tükk aega ega suutnud uskuda, et keegi Külli mulle lihtsalt heast peast kirjutab.

Läksin kohale ja tutvusin seal mitme ärksa noorega. Seejärel sai minust ka legendaarsete Käsmu laagrite küllastaja – need on traditsioonilised suvelaagrid, kus "Küllil noored" on aasta-aasta järel koos üles kasvanud ja mida naljalt vahele ei jäeta.

Soovin Küllile jõudu tema töös ning jään alati meenutama tema kirja, millest sai alguse minu puudega noortele suunatud tegevuses osalemine Tallinnas.

Heli Kaldoja, Liikumispuuetega Laste Tugiühingu asutaja ja kauaaegne esimees:

Ütlen hästi lühidalt: Külli on kindlate põhimõtetega elutark naine, kes uskumatult vapralt seisab puuetega laste õiguste eest. Külli teab, et on õigel teel ja viib ellu oma elu ülesandeid.

Küllil juhitud projekte:

1998-2002	Isikliku abistaja teenuse osutamine projektipõhiselt
2003	Koolinoorte teadlikkuse tõstmine puuetega noorte igapäevaelust I
2003-2004	Koolinoorte teadlikkuse tõstmine puuetega noorte igapäevaelust II
2004	Kolmanda sektori organisatsioonid teenuste pakujatena
2004-2005	Kas teenused toimivad?
2001-2009	Liikumispuuetega laste suvelaagrid Käsmus
2005-2008	„Värviline Vihmavari“, aktiveerimiskoolitused puuetega inimestele. 5 projekti
2007	Uuenduslikud kommunikatsioonimeetodid haridus- ja sotsiaalvaldkonnas
2008-2009	Tallinna puuetega inimeste organisatsioonide suutlikkuse tõstmine invapoliitika kujundamisel (osalemine invapoliitika eksperdina)